

matematyka finansowa i ubezpieczeniowa - ćwiczenia
iii rok informatyki i ekonometrii
lista 6

Renty cd.

1. Simplify $a_{\overline{15}|}(1 + v^{15} + v^{30})$ to one symbol.
2. A fund of 2000\$ is to accumulated by n annual payments of 50\$, followed by n annual payments of 100\$, plus a smaller final payment made one year after the last regular payment. If effective rate of interest is 4,5%, find n and the amount of the final irregular payment.
3. A borrower has the following two options for repaying a loan:
  - sixty monthly payments of 100\$ at the end of each month,
  - a single payment of 6000\$ at the end of K months.

Interest is at the nominal annual rate of 12% convertible monthly. The two options have the same present value. Find K .

4. Obliczyć wartość początkową renty nieskończonej z dołu, w której pierwsza płatność wynosi 150, a każda następna jest o 20 większa od poprzedniej. Przyjąć stopę procentową w wysokości 3%.
5. Nominalne oprocentowanie rachunku wynosi 6% przy kapitalizacji kwartalnej. Jaka kwota zgromadzona zostanie na rachunku na koniec piątego roku w wyniku wpłacania 500 zł:
  - a) na koniec każdego kwartału,
  - b) na początku każdego kwartału,
  - c) na koniec każdego półrocza,
  - d) na początku każdego półrocza,
  - e) na koniec każdego miesiąca,
  - f) na początku każdego miesiąca?

W przypadkach e) i f) rozpatrzyć naliczanie odsetek w podokresach zgodnie z zasadą oprocentowania 1) składanego, 2) prostego.

matematyka aktuarialna

6. Jeśli $s(x) = (1 - \frac{x}{100})^{\frac{1}{2}}$ gdzie $0 \leq x \leq 100$ oblicz:

- a) 39p36
- b) 17q19
- c) 10|5q50

7. Uzasadnić, że następujący wzór jest prawdziwy

$${}_{t_1+t_2+\dots+t_n}p_x = {}_{t_1}p_x \cdot {}_{t_2}p_{x+t_1} \cdot {}_{t_3}p_{x+t_1+t_2} \cdot \dots \cdot {}_{t_n}p_{x+t_1+t_2+\dots+t_{n-1}}$$

8. Przedstawić ${}_3q_x$ za pomocą symboli aktuarialnych dotyczących rocznych okresów.
9. Pokazać, że:

$$\overset{\circ}{e}_x = E(T(x)) = \int_0^{\infty} {}_t p_x dt$$

10. Mając dane ${}_t p_x = 1 - (\frac{t}{100})^{1,5}$ dla $x = 60$ oraz $0 < t < 100$ oblicz

- a) $E(T(x))$
- b) $P(K(x) = 20)$

11. Niech X będzie zmienna losową o dystrybucanie danej wzorem

$$F(x) = 1 - e^{-\lambda x} \quad \text{dla } x > 0$$

- jaki rozkład ma zmienna losowa X ?
- pokazać, że dystrybuanta zmiennej losowej $T(x)$ jest funkcją zależną jedynie od t (a nie od x) czyli, że posiada własność braku pamięci;

oblicz:

- $E(T(x))$
- $Var(T(x))$

12. Niech X ma rozkład $U[0, \omega]$ oblicz

- ${}_{15}p_{35}$
- ${}_q50$
- ${}_{10|5}q50$
- $s(50)$
- pokazać, że $T(x)$ ma rozkład $U[0, \omega - x]$;
- obliczyć $Var(T(x))$;
- wyznaczyć rozkład zmiennej losowej $K(x)$.

13. Obliczyć $e_x = E(K(x))$, gdy $T(0)$ ma rozkład wykładniczy z parametrem μ .

14. Pokazać, że $\lim_{t \rightarrow 0} \frac{{}_tq_x}{t} = \mu(x)$.

15. Jeśli $s(x) = (1 - \frac{x}{100})^{\frac{1}{2}}$ gdzie $0 \leq x \leq 100$ oblicz:

- $\mu(36)$;
- $E(T(36))$.

16. Znając ${}_tp_x = \frac{100-x-t}{100-x}$ dla $0 \leq x \leq 100$ oraz $0 \leq t \leq 100 - x$ obliczyć μ_{45} .

17. Niech $\mu(x) = 0,001$ dla $20 \leq x \leq 25$ obliczyć ${}_{2|2}q_{20}$.

18. Wiedząc, że natężenie wymierania pewnej populacji dane jest wzorem

$$\mu_x = \frac{3}{100 - x} \quad 0 \leq x \leq 100$$

oblicz:

- ${}_{10}p_{50}$
- ${}_{12}q_{50}$
- ${}_{10|5}q_{50}$
- $s(50)$

19. Wiedząc, że natężenie wymierania pewnej populacji określone jest funkcją

$$\mu_x = \begin{cases} \frac{3}{110-x} & \text{dla } 0 \leq x < 50 \\ \frac{2,5}{100-x} & \text{dla } 50 \leq x < 100 \end{cases}$$

- wyznaczyć ${}_tp_x$, $0 \leq t \leq 100 - x$, $0 \leq x \leq 100$
- obliczyć $\overset{\circ}{e}_{30}$

20. Zakładając, że natężenie śmiertelności jest stałe dla $x \geq 50$ oraz $\overset{\circ}{e}_{50} = 40$, obliczyć p_{60} .